

յատան, ի նշանաւոր մասուն իւր ի վան, ի Պաշարիտ, յԱլաշերտ և ի Տիգրանա-կերտ:

Ամենուրեք սով միշտ տհաւոր, աստ աղե-տից արեւտալից այս չար, անման մեղքութեամբ կը լինէր:

Ճանապարհաց անբաւականութեամբ և մերթ ընդ մերթ հեռագրական հաղորդակցութեանց պակասութեամբ քաջարեալ կը վարարէր, անսովոր ձմեռան ի խառնութեան սովորին և մարդասիրին իրերաց ձգեալ աջին ի կար-կառման սիրոյ և կարօտոյ սասուցեալ տե-սանելով, զանազան հասարակութիւն անգամ իւր սահմանաց վանել կը յանգնէր:

Փշոյտներ մեր, Տէր, եղբայրական փառ շնո-ւով սովոյ դաշնակից այս ստանալանաց վրայ, այլ ոչ հալեցան, զի ամբողջ մարդկութեան վառ ոգին միայն կարող է, Տէր, սովապահ այս սասուց սաստեալ մերթ զմեկեալ մերթ շը-ռայլեալ զտուրս բնութեան զօգալուն:

Յոյժ հեռի եմք, Տէր, մեր թշուառ մար-դկան ձայնն ամբողջ իւրեանց ընտանեաց հասուցանելու ի կարողութեան: Աստի Ձեզ եկաք, Տէր, մեծաւորազոյն եղբայր հարա-գատից մեր կարօտն իմացուցանել, զի այս-պիսի տառապանաց աւուրց մէջ, Ձեզ չը դի-մել որչափ մեզ համար յիմարութիւն՝ նոյն-չափ առաքելութեանը թերահաւատելով ըզ-Ձեզ նստատեղ էր:

Ողորմածութեամբ թշուառաց փան ներ-կայի հաց ջամբել, իմաստութեամբ փան ա-պագայի սերմն հացի պատրաստել, իսկ որ ահաւորն է, Տէր, ամբարն զբան հանդէպ Մարտ և Ապրիլ ամիսց հետ անման կուռ պարտաւորեալ եմք:

Վարտանայն այսօր հացի, ո՞ տէր, յիշե-ցէք հացի տէրն է, արդ սովալուկ լքեան դարեր ու դարեր հարց սուրբ աւանդից վը-րայ հակոյն է, հեղութեամբ, արիւթեամբ, աշարժութեամբ, ամենայն դրօշակաց ներքե-րարի հպատակ և արդար աշխատաւոր հա-յուն՝ անապահ աւագ եղբայրն է:

Ողորմեցէք ապա մեզ Տէր, յանուն այս-պիսի թշուառաց և արագ տուք մեզ օգնու-թեանցը ժամանկ ձեռք մ՛շակ, մ՛երուս և Վերջին պատուական լրագրող աղին և առա-

բին իմբադրապետաց, որոց օժանդակութեան պատահել պատու ունեցանք:

Ճառաքինիդ, հին բարեգործութեանց անուշ յիշատակին աւանդելով և նորանոր ո-գեզու արժ օրհնութիւններ ի վերայ գերդաս-տանիդ և սորա ողորմածութեան ձայնին ան-ստոյգօրայն ի վերայ հրախրելով, եմք ամե-նախորին յարգանքով ձեր միշտ շնորհակարտք:

Առեւտարեալ Սերովբէ Կրիպեան

ՆԱՄԱԿ ԱԼԻ-ԲԱՆԱԿՈՒՄՈՒՄ

30 փետրվարի

Մարդասիրական զգացմունքը պահանջում է կարեկցութիւն և զօրթ աշն թշուառ նեղեալնե-րին, որոնց միճակված է լինել սովի սուկայի զօնը: Այդպիսի դառն և ցաւալի դրութեան մէջ լինելով և մեր փանցի եղբայրներն, մի քաղցր պարտականութիւն համարեցի ժողովել մի քանի ծանօթներէս նուիրատուութիւններ, որոնցից զոչա-ցած գումարն է 97 ռուբ. 10 կօպ. Ահա ուղար-կելով խմբագրութեանը, ինքուր եմ հասցնել շա-յատանի սովալաներին ինամող մանածողովին, տպարկելով ձեր լրագրի մէջ նուիրատուների ա-նուններն, որոնք են:

Տէր-Մանուկ Տնտեսանց 2 ռ., Մահաւոր Սար-գիս Խաչատրեանց 10 ռ., Մարտիրոս Երանոսեանց 5 ռ., Ալեքսանդր Եղաշեան 5 ռ., Համբարում Գեոր-գեան 4 ռ., Մեկք Գառնարեան Սողոմեանց 3 ռ., Օհաննէս Գալստեան 3 ռ., Բաղդասար Ղօթու-գեան 3 ռ., Արտաշէս Խոյսեան 3 ռ., Օհաննէս Տէր-Կաթեան 3 ռ., Գալուստ Մանուկեանց 3 ռ., Հայկ-Կաթեան 2 ռ., Գալուստ Աստուան 2 ռ., Անյայտ ոմն 2 ռ., Գարուբեան Գրիգորեան 2 ռ., Կիրակոս Պողոսեան 2 ռ., Մանուկ Սիմեոնեան 2 ռ., Օհաննէս Խոջաեան 2 ռ., Արշէս Գառնարեանց 1 ռ., Մինաս Երանուկեան 1 ռ., Պետրոս Գե-որգեան 1 ռ., Մկրտիչ Խաչատրեան 1 ռ., Ար-տեմիան Պատարմեան 1 ռ., Միխայիլ Տէր-Օհա-նէսեան 1 ռ., Մկրտիչ Մ. Կարապետեան (զարե-ցի) 1 ռ., Գարուբեան Գեորգեան 1 ռ., Մկրտիչ Խաչատրեանց 1 ռ., Օհաննէս Թեմանեան 1 ռ., Սէրոբ Ստեփանեան 1 ռ., Օհաննէս Բուրմեզեան 1 ռ., Բուրմէ Սէյիւսեան 1 ռ., Եղիազար Սանոսեան 1 ռ., Մկրտիչ Այգլեան 1 ռ., Եղիկ Աննիկե-ան 1 ռ., Մատթէոս Ղարիպեան 1 ռ., Գարու-թիւն Թորմաճեանց 1 ռ., Արշէս Վ. Կիրտեան 1 ռ., Ներսէս Ղարիպեան 1 ռ., Նիկոլա Աղապա-պեան 1 ռ., Գրիգոր Աղաճանեան 1 ռ., Ա-

ւագ Գալստեան 1 ռ., Առն Մկրտիչով 1 ռ., Աղաճան Եղաշեան 1 ռ., Օհաննէս Կոռն-ճուկեան 1 ռ., Սէթ Ղաչեան 1 ռ., Մացակ Մանուկեան 1 ռ., Միսակ Բուկեան 1 ռ., Միսակ Աղապեան 1 ռ., Արշէս Մոծակեանց 80 ռ., Ալեք-սանդր Վառապեանց 60 ռ., Գարուբեան Սահա-կեան 50 ռ., Համբարում Թորմաճեանց 50 ռ., Խա-չատուր Օհանով 50 ռ., Խաչատուր Թաթոսեան 50 ռ., Աւետիս Գառնարեան 50 ռ., Պաթոս Ալեք-սանեան 50 ռ., Գեորգ Տէր-Պողոսեան 50 ռ., Գերենիկ Խաժակեան 50 ռ., Օհաննէս Թաթո-սեան 50 ռ., Արշէս Տէր-Պողոսեան 50 ռ., Մի հայ-50 ռ., Գեորգ Մկրտեան 50 ռ., Գարուբեան Ղազարեանց 40 ռ., Կաթիկ Աղապետեանց 40 ռ., Օհաննէս Թորմաճեան 20 ռ., Օհաննէս Մուրադեան 20 ռ., Գարուբեան Գրիգորեան 20 ռ., Գերոս Վար-թիկեան 20 ռ., Վրացի ոմն 10 ռ.:

Գումարն է 97 ռ. 10 կ.

Հայ-Կաթեան

ՆԱՄԱԿ ԳԻԼԻՍԱՆՏ

Մարտի 4-ին

Լինելով Գիլիման գիւղի ծխական զարդոյն ու-սուցիչ, պարտք համարեցի հաւաքել զբաւական օգնութիւն յօգուտ վանայ սովորոց. հաւաքածս ընդամենն է 30 ռուբլ, որը ուղարկում եմ ձեզ, հասուցանելու ուր հարկն է:

Միհրան Բաղդասարեանց

ՆԱՄԱԿ ՆՈՐ-ԲԱՑԱՍԵՆՏ

Փետրվարի 27

Առաջին նամակաւ 17 փետրվարի հաղորդել էի թէ Նոր-Բազումում ես բացվել է ստորագրու-թիւն յօգուտ վանայ սովապետներին և նուիրա-տուութիւնը հասել է մօտ 70 ռ. Ստորագրութեան չարունակութեամբ գումարն մինչև այսօր հասաւ 137 ռուբլ 7 կօպ, որ ուղարկելով ձեզ ըստ պատ-կանելոյն հասցնելու համար, ինքուր եմ բարե-հաճել հրատարակել նուիրատուաց անունները:

Յ. Մամիկոնեան 10 ռ., Մ. Նիկողոսեանց 10 ռ., Գ. Բուրմեզեանց 10 ռ., Ա. վարդապետ Հա-մազասպեանց 5 ռ., Ս. Խան-Աղեանց 5 ռ., Զ. Ա-տոմեանց 5 ռ., Ա. Արիկեանց 5 ռ., Մ. Ա. Տէր-Խարաչեանց 5 ռ., Բ. Ս. Մեկք-Ղափանեանց 3 ռ., Ա. Մալաքեանց 3 ռ., Ե. Մ. Օհաննէսեան 3 ռ.,

Արիկեանց վեցիկով (պարսիկ) 3 ռ., Ղ. Ղազարեանց 2 ռ., Գ. Արծրունի 2 ռ., Մ. Արիկեանց 2 ռ., Ս. Աղոյեան 2 ռ., Գ. Խաչոյեան 2 ռ., Գ. Շերե-մանեանց 2 ռ., Թ. Գեորգեան 2 ռ., Ն. Արեա-տեանց 2 ռ., Գ. Գալեանց 2 ռ., Գ. Բուրմեզեանց 2 ռ., Օհ. Մ. Կարապետեանց 2 ռ., Ի. Արիկեանց 2 ռ., Զահանբաղի Բէկ (պարսիկ) 2 ռ., Պ. Գով-լաթեան 2 ռ., Մ. Բաղդասար 2 ռ., Եզ. Պետրո-սեանց 1 ռ., Վերնիկով 1 ռ., Գ. Մեկք Ստ. Գանեանց 1 ռ., Գ. Առաքելեանց 1 ռ., Ն. Աղի-գեանց 1 ռ., Պ. Գալապետեանց 1 ռ. Ընդամենով իր վրա և փոստային ծախսն, Ս. Մնացականեանց 1 ռ., Ա. Աղիգեանց 1 ռ., Խ. Տ. Արաշամեանց 1 ռ., Թ. Գարուբեանեան 1 ռ., Ս. Կարապետեան 1 ռ., Մ. Արեւատեանց 1 ռ., Ս. Զահանայ Աղա-րեանց 1 ռ., Կ. Գարուբեանեան 1 ռ., Ստեփան Մամիկոնեանց 1 ռ., Ա. Սաղաթեանց 1 ռ., Գա-պար և Գալուր 1 ռ., Գ. Կարապետեանց 1 ռ., Ս. Արիկեանց 1 ռ., Հաւանթէկ Աբաս ալի օղի (պարսիկ) 50 կ., Գ. Քոչոյեանց 1 ռ., Օհ. Մ. Նի-կողոսեանց 1 ռ., Հ. Գալստեան 1 ռ., Մ. Աղա-ջանեանց 1 ռ., Շ. Մեկքեան 1 ռ., Գ. Զահանայ Տէր-Խարաչեանց 1 ռ., Գ. Սանմեանց 1 ռ., Գ. Սահեան 1 ռ., Ա. Մալաքեանց 1 ռ., Մ. Գ. Գրիգո-րեանց 1 ռ., Ն. Փիլոյեանց 1 ռ., Հոգեւոր Աստու-նարանի օրորդներն 1 ռ. 87 կ., տ. վարժուհի Ն. Մեկք-Շահումեանց 1 ռ., Հոգեւոր ուսումնարանի աշակերտներն 6 ռ. 70 կ., և Գ. Գեորգեանց 1 ռ. Ընդամենը 137 ռ. 7 կ.:

Ղազար Ղազարեանց

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Երկուշաբթի օր, մարտի 17-ին ստացանք պ. Եղեկեանցի թարգմանութիւնը Սիւլիօ Փէլլիքի «Էռնանիայի» գրական խնդրէ, Գանտէի «Քրիստոսական», Լեօփարդի «Ա իտալիան» և «Տարածոյ ծերը» Այդ բոլոր բանաստեղծութիւնները ամփոփված են մի գրքի մէջ:—Թիֆլիս, 1880 թ. Հ. Լեփեանցի տպարան:

Շնորհակալութեամբ ստացանք պ. Եղեկեանցի թարգմանութիւնը Սիւլիօ Փէլլիքի «Էռնանիայի» գրական խնդրէ, Գանտէի «Քրիստոսական», Լեօփարդի «Ա իտալիան» և «Տարածոյ ծերը» Այդ բոլոր բանաստեղծութիւնները ամփոփված են մի գրքի մէջ:—Թիֆլիս, 1880 թ. Հ. Լեփեանցի տպարան:

Հինգշաբթի օր, մարտի 13-ին Թիֆլիսի Ամա-

թօմաս էֆէնդին լարկեանալ չը գիտէր, այսինքն կամենում եմ ասել, որ նա բարկանում էր այն ժամանակ միայն, երբ տեսնում էր, որ իր հակառա-կորդը իր աստիճանի յարմար մարդ է, որին կարող է զգգել, կարող է ուղածին պէս միւր ծամել: Բայց նա վարդանին վաղուց ճանաչում էր, այս պատ-ճառով, իր անգղոյշ սխալ ուղղելու համար, նա աշխատեց բանին կատակի ձև տալ, ասելով.

—Տեսնում եմ, որ զինին շատ թունդ էր. օր-նած, ինչու ես այսպան խմում, երբ խմելու չորք չունի:

Վարդանը ինքն աչքով նայեց նրա երեսին և ոչինչ չը պատասխանեց, նրա երեսի վրա կարելի էր նշարել զգուշաց միայն զէպի այդ ցած չորք-բորբը:

Շերունին նոյնպէս լուռ էր. նա զգում էր վար-դանի խօսքերի ճշմարտութիւնը, բայց մի և նոյն ժամանակ չէր հասնում նրա համարձակութեանը, մտածելով, որ մի պաշտօնական մարդու հետ ան-վայելուչ էր այսպէս խօսել: Այս պատճառով նա շատ ուրախ եղաւ, երբ ճաշը վերջացաւ, բայց չէր սպասում, որ մի նոր խաղութիւն ես պիտի ծա-ղէ:

Հաշիւուց յետոյ իսկոյն զանգ ատուցին, տեղա-յին սովորութեան համեմատ, առանց շարքալի, Թոմաս էֆէնդին պատուիրած էր, որ ամեն ան-գամ, երբ ինքը այս ասանդ զանգէ խմելու լինի, պէտք է նրանից յետոյ խմելու չիբուր Ստեփա-նիկը պատրաստէ:—Երբովհետեւ Ստեփանիկ ձեռ-քով պատրաստած չիբուրը աւելի համով է լի-նում, ասում էր նա: Մի զարմանալի գաղտնիք կար այս խեղճ պատանու ճակատագրի մէջ. Զաթթի-բէկը խալի տանը հիւր եղած ժա-մանակ պահանջում էր նրա ձեռքից զանգէ ըն-դունել, ասելով, թէ զաւտ համով է լինում, իսկ Թոմաս էֆէնդին նոյն մարդով չիբուր էր պատ-րաստել տալիս: Գոնէ քուրք բէկը գիտէր Ստե-փանիկի աղջկի լինելու և սիրում էր նրան, բայց հայ էֆէնդին նոյնպէս գիտէր այդ գաղտնիքը,

նոյնպէս սիրում էր նրան, որ նրա ձեռքով պատ-րաստված չիբուրը համով էր լինում...

Երբ Ստեփանիկը տանկական երկար չիբուրը ներս բերեց, և մտնեցաւ, կամենում էր տալ է-ֆէնդին, վարդանը բոլորովին զմեկացաւ, նրան յայտնի էր այդ թուրքական սովորութեան կեղծա-նշանակութիւնը, այս պատճառով նա խեղճ պա-տանու ձեռքից չիբուրը, և դուրս գցելով օղակի պատուհանից, ասաց նրան.

—Հեռացրի, Ստեփանիկ:

Պատանին չուարած դուրս գնաց:

Կարծես չիբուրը էֆէնդու գլխին զարկեցին, նա կատաղեցաւ:

—Այսպիսի հանապազում ես չեմ սիրում, ասաց նա:— դու անպատու ես ինձ:

—Գեղ նման մարդիկ պատուի վրա խօսելու ի-րաւունք չունեն:

—Եւ, ես, այս ամբողջ գաւառի մօտ լինելով, գոռաց կապալառում:

—Այ, դու, այս ամբողջ գաւառի աւագակը, կապալառուն մի քանի շարժումներ դործեց, ցոյց տալով, թէ ուզում է տեղից վերկենալ:

—Մի շարժվիր, եթէ ոչ, շան նման կը սատ-կեցնեմ, ասաց վարդանը, ձեռքը տանելով դէպի իր սուրը:

Զաթթի-բէկը մէկը մէկ մտաւ.

—Իզուր էք բարկանում, պարոն, էֆէնդին ձեզ խօ մի վատ բան չասեց:

Վարդանը, առանց նրա վրա ուշադրութիւն դարձնելու, կրկին զինեց կապալառուն, ասե-լով.

—Իբրեւ, սովորել էք թուրքերի նման ամեն հայի տուն մտնել, նրա սեղանը լափել, նրա գլխին լափել և նրա հարսին, աղջկան, ջահիլ տղային ա-նարժան ծառայութիւններ անել սաղ լիբը...

Շերունի տանուէրը միացել էր քարացած, նրա բերանը փակվել էր, իսկ երեսին երես խա-կանցում էր և Աստուծոյ անուն էր տալիս, որ չարը խափանվի:

Բայց էֆէնդին որքան պոռոտախօս էր, որքան պարծենկոտ էր և որքան վերված սպառնալիքներ կարող գիտէր, այնքան էլ աղուէրի նման երկչոտ էր: Նկատելով ուռուստանցի երկուստարի վա-րենի կատաղութիւնը, հասկացաւ, որ նրա հետ չէր կարելի վարվել, որպէս վարվում են Ալաշիբ-տի հայ զինազոյն. հետ. նա իր մօտ սուր ունէր և մօթովներ թաղաւորի հպատակն էր: Այս պատճառով, իր փառասիրտն հաւաքելով, խիստ մեղմ ձայնով ասաց.

—Աստուած էլ գիտէ, որ ես թուրքերի սովոր-ութիւններին չեմ հետևում: Գու իզուր զրպար-տում ես ինձ, վարդան:

Վարդանը պատասխանեց առաջվայ խաղված ձայնով.

—Եւ եմ զրպարտում... քեզ, որ թուրքերի մօտ նամազ ես անում, իսկ հայոց եկեղեցու սե-ղանի վրա պատարագ ես մատուցել տալիս ու-միկների համակրութիւնը գրաւելու համար... քեզ, որ թուրքերի մօտ ասում ես, թէ բոլոր հայերը զաւուրներ են, իսկ հայերի մօտ հայտնում ես նրանց... քեզ, որ թուրքերի կառավարութեան առ-ջն եմ անում ես ամեն մի աղին և իր աղիի շա-նելը մտածող հային... քեզ, որ աւաղաների հետ ընկերանում ես և դատարանների աւելն ուտու վո-կայութիւն ես տալիս, թէ հայերը անիրաւացի են բողբոջում իրանց հարստահարութիւնների մասին... քեզ, որ տասը տեղ պահվել ես, կին ես առել, քո կնիկները թողել ես և այստեղ կրկին ուզում ես ամուսնանալ...—Գոն չես հետևում թուրքերի սովորութեանը... Բայց ես կասեմ, որ թուրքը հա-զարապատիկ աղին մարդ է, քան քեզ նման հայը, որովհետեւ, դու ոչ հայ ես և ոչ թուրք...

Վերջին խօսքը.—թէ էֆէնդին տասը տեղ պը-սակվել է և այստեղ կրկին ուզում է ամուսնանալ,—կայծակի նման հարուածեց խեղճ ծերունի խա-չին: Ախար նա իր Լալային ուզում էր տալ այդ մարդու, որ Վ. Պօլսում ամբողջ ազգականներ ունէր, որ Բօսֆորի ափերի մօտ պալատ ունէր,

(Կը շարունակվի)

Խմբագիր — Հրատարակող ԳՐԻԳՈՐ ԱՐՄԲՈՒՆԻ